

Những Bệnh... Vô DUYÊN !

Tác Giả: BS Đ&# H&#ng Ng&#c
Thứ Bảy, 18 Tháng 9 Năm 2010 09:57

Tuy già không phải là một bệnh nhưng già thì thường có bệnh.

Bệnh thì có bệnh nội, bệnh ngoại, bệnh có duyên và bệnh... vô duyên.

Ai cũng biết thầy thuốc là người đi để các hành công thiện để giúp ta chữa trị bệnh tật, vậy mà thầy thuốc cũng có thể gây bệnh cho ta, dù là ngoài ý muốn, cái đó gọi là bệnh do thầy thuốc gây ra (iatrogenic) mà theo GS. Phạm Khuê, một chuyên gia về Lão khoa, Chủ tịch Hội người cao tuổi Việt Nam thì có định nghĩa bệnh do thầy thuốc gây nên Những bệnh... vô duyên còn có thể do chính mình, người thân trong gia đình, bệnh bè, hàng xóm, hoặc các nhân viên tâm lý xã hội gây ra nữa!

Bà cô của một bác sĩ bệnh tôi trên 80 tuổi kêu lúc nào trong người cũng nóng bức, miệng khô nên đã mua rượu tranh, mía lau, mã đề ngoài chợ về nấu "nước mát" uống. Mát đâu không thấy, thấy đi tiểu liên tục gây thêm tình trạng mất nước trong cơ thể, rồi thấy nóng bức, thấy khô miệng, rồi uống thêm "nước mát"! Thì ra "rượu tranh, mía lau, mã đề" là những loại thuốc lợi tiểu (diuretics).

Một ông bác sĩ còn nghe hàng xóm bày vẽ có loại thuốc mềp, bèn mua uống mấy cây. Mềp thì thế! Những người béo bụng, cơ thể béo nhớt! Thì ra, thuốc đó chính là một loại steroid và Corticoid, một thuốc uống vào lâu ngày gây hội chứng Cushing, tăng huyết áp, làm mất nước và gây ra vô số những tác dụng tai hại khác như giảm sức đề kháng, mất lông, loãng xương, loét bao tử, cao huyết áp...

Ta cũng biết thuốc chữa đau khớp có thể gây loét dạ dày; thuốc đi tiểu trị cao huyết áp có thể gây hội chứng mất nước; thuốc trị tiểu đường làm hạ đường huyết; thuốc uống cho đỡ buồn đại số người già thì gây khô miệng, da, mất mắt, chóng mặt...

Một đức thầy sinh ra chữa bệnh cao tuổi là khả năng thích ứng dần kém đi. Họ phải thu thuốc đã chữa mà đào thải cũng kém. Tác dụng phụ của thuốc lợi tiểu hình như trên người, tùy người người, từng lúc, có thuốc người này dùng thì tốt mà bày cho người khác không xong, uống vào bệnh phần

Những Bức ảnh... Vô DUYÊN !

Tác Giả: BS Đ& H&ng Ng&c
Thứ Bảy, 18 Tháng 9 Năm 2010 09:57

---

ng ngay.

Cho nên dùng thuốc ở người già phải dò dẫm trên từng triệu chứng hẹp, giảm lưu, giảm lưu lượng, để tính toán trước sau, nào bệnh trước mắt, nào bệnh tiềm tàng; thuốc chữa được bệnh này nhưng có gây ra bệnh khác không, có làm bệnh phát triển bệnh cũ nào đó không, người bệnh ăn uống ra sao, tiêu tiểu ra sao và triệu chứng thái tâm thần ra sao?

Người cao tuổi cũng thường hay thấy gia giảm thuốc, tin lời bày vẽ, ai mách gì cũng nghe, gây triệu chứng tác dụng lung tung rồi dễ sinh ra nhiều bệnh.... vô duyên đáng tiếc.

Ngày càng có nhiều máy móc xét nghiệm và một số người cao tuổi cũng thường mua để xét nghiệm này nọ.

Báo Paris Match của Pháp có đăng triệu chứng hẹp mắt bà già bị rơi vào tiêu hóa để khám mắt bác sĩ. Bác sĩ thấy không có gì nên cũng gọi là làm thêm vài xét nghiệm cho chắc. Sau đó, bà cũng tiếp tục làm thêm hàng loạt các xét nghiệm khác ngày càng phức tạp hơn vì xét nghiệm để tìm kiếm không tìm ra bệnh: Siêu âm, nội soi, sinh thiết, chụp cắt lớp, chụp cộng hưởng quang học treo... Sau hơn một tháng chuyển trung tâm này đến bệnh viện kia, nằm đi trên giường bệnh cao nhô, đẩy tay hành lang này sang hành lang khác, tiếp xúc với những người mang khẩu trang chữa đôi mắt nhô, bà cũng rơi vào tình trạng không hợp tâm lý trầm trọng và tiêu tốn một 35 ngàn quan Pháp. Cùng các bác sĩ hỏi bệnh không có bệnh gì cả !

Tây gọi những người sinh xét nghiệm là "examinite".

Tổ chức sức khỏe thế giới (WHO) cũng cảnh báo hiện tượng over - investigation, "thăm dò quá mức của người già" này (Health of the Elderly, WHO, 1989).

Một số người cao tuổi được chăm sóc bởi bác quá đáng, được làm xét nghiệm thăm dò, theo dõi liên tục làm cho người bệnh mua... hết bệnh cũng không được; không kể trong khi thăm dò, chích hút, bơm tiêm, thuốc tháo... không phải là không có nguy cơ.

Dĩ nhiên nếu có bệnh thì cần phải làm để có chẩn đoán chính xác và điều trị hiệu quả. Còn

Những Bệnh Vô DUYÊN !

Tác Giả: BS Đ&# H&ng Ng&c

Thứ Bảy, 18 Tháng 9 Năm 2010 09:57

---

thăm dò ch&# đ&... thăm dò thì không nên. Các chuyên gia khuyên ch&# nên làm xét nghi&# m cho ng&# i già khi nh&# m đ&# ch&# n đoán m&# t th&# b&# nh có th&# ch&# a đ&# c, có th&# ph&# c h&# i đ&# c, có l&# i cho ng&# i b&# nh ho&# c đ&# ch&# n đoán phân bi&# t tìm ra m&# t b&# nh có tiên l&# ng t&# t h&# n, đi&# u tr&# có k&# t qu&# h&# n, có l&# i cho b&# nh nhân và gia đình h&# n mà thôi. Tóm l&# i, khi c&# n thi&# t l&# m m&# i ph&# i làm xét nghi&# m và ph&# i có ch&# đ&# nh c&# a bác sĩ.

Th&# nh&ng có th&# không ph&# i là thu&# c, không ph&# i là th&# thu&# t gì c&# mà v&# n có th&# gây ra nh&ng b&#nh vô duyên: đó là l&# i nói! Có nh&ng l&# i nói gây hoang mang, lo l&# ng, làm m&# t ăn m&# t ng&# , gây ki&ng c&# quá đáng làm cho tình tr&#ng b&#nh khó ph&# c h&# i h&# n. Cái đó g&# i là s&# "dán nhãn" (labelling). Ch&#ng h&# n nh&ng l&# i không có chuyên môn, không đ&# c&# s&# khoa h&# c ch&# c ch&# n mà "phán" cho m&# t cái ch&# n đoán ki&# u nh&# "nghi ung th&# ", "h&# i b&# l&# n tim", ho&# c m&# t t&# m&# h&# nh&# "máu l&# n m&# , gan h&# i nhi&# m m&# , viêm nhi&# m ph&# n ph&# , r&# i lo&# n th&# n kinh th&# c v&# t"... ho&# c "b&# th&# phù, b&# ng&# i cõi trên nh&# p..." đ&# u đem l&# i nh&ng k&# t qu&# tai h&# i không th&# ng&# đ&# c!

Ngay c&# b&# dán nhãn là già c&# , già nua, già y&# u, m&# t s&# c r&# i b&# ép ph&# i n&# m yên m&# t ch&# , lúc nào cũng có ng&# i nâng đ&# chăm sóc thì s&# ngày càng l&# thu&# c, ngày càng suy nh&# c, mau lo&ng x&# ng, b&# p c&# thoái hóa, c&#ng kh&# p nhanh. Đáng s&# h&# n c&# là b&# ép ph&# i vào n&# m vi&# n, n&# m nhà th&# ng, nhà d&# ng lão, nhà ngh&# m&# t s&# c... khi v&# n còn có th&# t&# lo l&# y đ&# c. Th&# t ra đây ch&# là gi&# i pháp cu&# i cùng vì m&# t khi đã vào các c&# s&# này r&# i thì không hy v&# ng gì tr&# l&# i đ&# i s&#ng bình th&# ng đ&# c n&# a vì càng ngày càng th&# đ&# ng, l&# i, l&# thu&# c, suy s&# p. Các c&# quan chăm sóc cho ng&# i già th&# c ra r&# t c&# n thi&# t, mi&# n là ph&# i gi&# m&# t s&# nguyên t&# c nh&# b&# o đ&# m b&# o s&# riêng t&# , tôn tr&#ng cá nhân, giúp t&# ch&# , t&# qu&# n, và t&# o nhi&# u c&# h&# i cho h&# tham gia sinh ho&# t phù h&# p v&# i s&# thích và s&# c kh&# e.

Tóm l&# i, không nên đ&# ng&# i cao tu&# i m&# c thêm nh&ng b&#nh... vô duyên!